

Tarihi camilerimiz soyuluyor

Korumasız camilerimiz, Allah'a emanet... Tanesi 500 milyona alıcı bulan İznik çinileri çalınıyor

Çekiç ve keski ile tarih katliamı

Geceyansı camı kıran istediği camiye girebiliyor. Ne bekçi var, ne de alarm... İznik çinileri, bir çekiç bir de keski ile sökülüp, götürülüyor. Prof. Dr. Silivri, bugün üretilmesi mümkün olmayan İznik çinilerinin yurtdışında kapış kapış alıcı bulunduğunu söylüyor. (Fotoğraf: Ercan Arslan)

●Tarihi camilerimiz, tarihi eser kaçakçılarının iştahını kabartıyor. Yüzyıllık ha-

Melek ELITOK

lılar, antika şamdanlar çalınıyor. Dünyada eşi benzeri bulunmayan İznik çinileri, duvarlardan acımasızca sökülüyor.

●Mimar Sinan Üniversitesi Öğretim üyesi Prof. Dr. Kerim Silivri'ye göre, camilerden sökülen İznik çinilerinin tanesi, yurtdışında 500 milyon liradan alıcı buluyor. İstanbul Müftüsü Selahattin Kaya ve İstanbul Vakıflar Genel Müdürü Nedim İbrahim Hakkıoğlu, camilere silahlı koruma verilmesini istiyor. ●14. sayfada

Camiler 'Allah'a emanet'

DÜNYACA ünlü İznik çinileri, tarihi halılar ve eşyalarla dolu camilerimiz, yetkililerin deyişiyle "Allah'a emanet". İstanbul'da son iki yıl içinde sekiz camiden paha biçilmez İznik çinileri, halı ve şamdanlar başta olmak üzere pek çok değerli eşya çalındı.

Mimar Sinan Üniversitesi eski Rektör Yardımcısı, Geleneksel Türk Sanatları Bölüm Başkanı ve Öğretim

Üyesi Prof. Dr. Kerim Silivri'yle birlikte İstanbul'daki camii ziyaretlerimizde, başboşluğu ve güvenlik önlemlerinin yetersizliğini bizzat gördük. Bir yandan camilerin tarihi hakkında bilgi veren, bir yandan da fotoğraflar çeken Silivri, zaman zaman öğrencileriyle de gezdiğini ve her defasında duvarların biraz daha çinisiz kalıp betonlaştığına dikkat çekti.

İlk olarak gittiğimiz Eminönü'ndeki Kanuni Sultan Süleyman'ın kızı Mihrimah Sultan'ın eşi

Sadrazam Rüstem Paşa'nın adını taşıyan Mimar Sinan'ın yaptığı iki katlı olma özelliği taşıyan camiide, restorasyon sırasında çinilerin çalındığını ve yerine sıva yapıldığını gördük.

İstanbul'daki bütün camileri hemen hemen gezdiğini belirten Prof.

İstanbul'da 8 camideki paha biçilmez İznik çinilerinin, tarihi halı ve eşyaların çalındığı belirlendi. İstanbul Müftüsü çaresiz kaldıklarını söylüyor

Silivri, hiçbir camiide restorasyon çalışmalarının doğru dürüst yapılmadığını, çünkü yeterince kaynak ayrılmadığını savundu.

Eminönü'nün simgesi Yeni Camii'nin iç avlusunda, hala devam eden ve bir türlü bitmeyen restorasyon çalışmalarına rastlayınca Prof. Silivri, şunları söyledi:

"İşte içler acısı görüntüler. Sökülen çinilerin yeri ya boyayla taklit edilmiş, ya da sıvayla kapatılmış. Sapasağlam kalabilmiş duvardaki çinilerin üzerlerine kalaslar dayanmış. Zaten çok değerli çinilerin, merdiven ayağı veya kalorifer borularıyla delindiğini bile gördüm. Çalınanlardan vazgeçtik, kalanları dahi koruyamıyoruz. Berlin Müzesi, Amsterdam Müzesi, Londra'daki British Museum, Fransa'da Louvre Müzesi, Boston'daki Art Galerisi, Türkiye'den kaçırılmış çinilerle doludur."

GARİP SAVUNMA

En çok cemaati olan Yeni Camii'yi gezerken konuştuğumuz dernek görevlisi ise, "Bu mekanları Allah korur. Hiçbir şey çalınmaz" dedi.

Son olarak gezdiğimiz, yeni hırsızlık olaylarının yaşandığı Tophane'deki Kılıç Ali Paşa Camii'nin mihrabına kadar giriyoruz. Fotoğraflar çekiyoruz ve duvarları inceliyo-

ruz. Hiç kimse gelip, "Ne yapıyorsunuz, ne arıyorsunuz?" diye sormuyor.

Silivri, "Alarm sistemi mi yaparlar, bekçi mi dikerler bilemem ama; bir daha bu çiniler geri gelmez. Avrupa ülkelerindeki müzeler, Türkiye'den çalınan çinilerle dolu. İznik çinilerinin tanesinin yurt dışında 10 - 20 bin dolardan (400 - 800 milyon lira) alıcı bulunduğunu bildirdi.

'ÇARESİZ KALDIK'

İstanbul Vakıflar Genel Müdürü Nedim İbrahim Hakkioğlu, Osmanlı İmparatorluğu'nda 16 ve 17. yüzyılda ortaya çıkan ve ustaları öldüğü için sırrı çözilemeyen bir daha üretilmeyen İznik çinilerinin tarihi eser kaçakçılarının iştahını kışkırttığını vurguladı.

Nedim İbrahim Hakkioğlu, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Camilerin hepsine bekçi, polis dikemiyoruz. Hırsızlık olayını müftülük bize yazıyla bildiriyor, biz de olayı savcılığa intikal ettirip, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne yazıyoruz. Diyanet Başkanlığı'na da bu konuda başvurduk, ama henüz bir cevap alamadık. Mecazi deyişiyle camiler biraz da 'Allah'a emanet'."

İstanbul Müftüsü Selahattin Kaya da camilere silahlı koruma verilmesini istedi.